

ЗАКОН

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ
СРБИЈЕ

1905

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ ДА
ЈЕ

Народна Скупштина, сазвана У редован сазив за 1904. годину,

РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО :

ЗАКОН

О УНИВЕРЗИТЕТУ

који гласи:

I Задатак и права Универзитета

Члан 1.

Велика Школа у Београду проглашује се за Универзитет.

Универзитет је највише самоуправно тело за вишу стручну наставу и за обрађивање наука. Универзитет стоји под врховним надзором Министра просвете и црквених послова.

Члан 2.

У имовном погледу Универзитет је самостално правно лице. Универзитет се издржава о државном трошку према буџету, који се

одређује сваке године, а уз то још и дохотцима од завештања и поклона.

Ако су завештања и поклони толики, да се њима самим могу издржавати поједини Факултети, или заводи, или катедре, онда ће се ови звати именима својих оснивача.

Универзитет не плаћа на своје имање никаквих јавних дажбина.

Члан 3.

У управном погледу Универзитет обухвата све наставнике, слушаоце, чиновнике и службенике своје.

II Факултети

Члан 4.

Универзитет има пет Факултета: богословски, филозофски, правнички, медицински и технички.

Богословски факултет установиће се као самостална Духовна Академија, по нарочитом закону.

Члан 5.

Који ће се предмети посебице предавати у ком факултету, и како ће се они распоредити на катедре и одсеке, одређују факултетски савети, с обзиром на чл. 12. тач. 3.

Члан 6.

Редовно учење у медицинском факултету траје десет, а у осталим факултетима осам семестара,

III Универзитетске власти и канцеларијско особље

Члан 7.

Универзитетске су власти: 1) ректор, 2) декани факултета, 3) универзитетски савет, 4) универзитетска управа, 5) факултетски савети и 6) универзитетски суд.

Члан 8.

Ректора бира крајем сваке школске године универзитетски савет на годину дана између оних својих чланова, који су служили у Универзитету (Великој Школи) као редовни професори најмање пет година. О избору ректора извештава се Министар просвете и црквених послова.

У случају болести или одсуства замењује ректора проректор, а овога по годинама службе најстарији декан. Ако би се место ректора упразнило у току године, изабраће се други ректор, најдаље за петнаест дана, који ће вршити дужност до краја те школске године.

Ректор управља универзитетом, представља га у спољашњим односима и води бригу о поретку и администрацији.

Крајем сваке школске године подноси ректор извештај Министру просвете и црквених послова о раду и стању Универзитета с обзиром на чл. 10. тач 5.

Члан 9.

Сваки Факултет бира себи декана (факултетског старешину) између редовних професора, на годину дана. Њега замењује

продекан, а овога по годинама службе најстарији професор у факултету. О избору декана извештава ректор Министра просвете и црквених послова. Декани управљају пословима сваки у својем факултету, а нарочито воде бригу о настави и испитима.

Члан 10.

Универзитетски савет састављају ректор као председник и сви редовни професори Универзитета. Пословођа је један од чланова кога Савет изабере иа годину дана.

Универзитетским савет врши ове послове :

- 1) бира ректора;
- 2) прима или с мотивима одбацује, јавним гласањем, изборе професора изабране у факултетским саветима;
- 3) бира између редовних професора тројицу чланова на годину дана у универзитетски суд;
- 4) прописује дисциплинску уредбу за слушаоце и правила о давању државне помоћи сиромашним и ваљаним ученицима и подноси министру просвете на одобрење;
- 5) саслушава годишње извештаје декана о раду и стању појединих факултета и већа о питањима која се тада истакну; и
- 6) већа о оним питањима која се тичу целог Универзитета, а која му упућују ректор или универзитетска управа, или Министар просвете и црквених послова.

Универзитетски савет може решавати само ако је у његовој седници више од половине укупног броја чланова. За пуноважну одлуку потребна је већина гласова присутних чланова.

Члан 11.

Универзитетску управу састављају: ректор као председник и декани свих факултета.

Универзитетска управа врши ове послове:

- 1.) распоређује суме које универзитету по буџету припадају, као и остале дохотке;
- 2) рукује задужбинама и фондовима универзитета и надгледа целу његову имовину;
- 3) одлучује о давању државне и друге помоћи слушаоцима према прописаним правилима;
- 4) стара се о зградама и просторијама, потребним за наставу и разне заводе;
- 5) бира и предлаже Министру просвете указно канцеларијско особље;
- 6) стара се да могу држати предавања и друга лица ван наставничког тела, а по одлукама Факултетских савета..

Универзитетска се управа састаје на позив ректоров или кад то затраже два њена члана. Одлуке универзитетске управе вреде кад су донесене већином гласова укупног броја чланова.

Члан 12.

Сви професори и стални доценти једнога факултета састављају савет тога факултета. Председник је факултетског савета декан. Пословођа је по годинама службе најмлађи професор. Факултетски савети раде ове послове:

- 1) састављају програм и распоред предавања за сваки семестар;
- 2) старају се о попуњавању упражњених катедара и, ако је потребно, о замењивању болесних и одсутних професора;
- 3) предлажу Министру просвете спајање и дељење катедара, замењивање једне катедре другом, отварање нових катедара и у споразуму са дотичним факултетом премештање катедре из једног факултета у други;
- 4) бирају и са образложењем предлажу Министру просвете редовне и ванредне професоре, и остале наставнике (чл. 10. тач. 2);
- 5) одлучују по пријавама чланова Академије Наука и других стручњака изван наставничког тела, који би желели бесплатно држати ванредна предавања;
- 6) одлучују о пријавама професора, који би желели држати и друга предавања ван свога предмета;
- 7) одлучују о мотивисаним предлозима да се за науку заслужним лицима од стране универзитета даду титуле почасних доктора;
- 8) одлучују о урачунавању семестара слушаоцима у ванредним приликама;
- 9) одлучују о распореду испита и о саставу испитних комисија;
- 10) дају мњење Министру просвете и црквених послова о одсуствима, која би наставници ма у ком циљу затражили дуже од месец дана.

Седнице факултетског савета сазива декан сам, или на предлог два професора истог факултета. Одлуке савета вреде кад су донесене већином гласова укупног броја чланова. При бирању редовних професора, ванредни професори немају гласа.. Стални доценти учествују у раду факултетскога савета, али немају права гласа при решавању

Крајем сваке школске године подноси декан универзитетском савету извештај о раду и стању својег факултета.

Члан 13.

Канцеларијске послове врши секретар с потребним бројем писара и преписивача.

Члан 14.

Секретар мора имати факултетску спрему. Његов се положај равна с положајем секретара министарства.

Писари имају плату и положај чиновника Министарства просвете и црквених послова истога ранга.

Секретар и писари постављају се указом на предлог Министра просвете и црквених послова.

IV Наставници

Члан 15.

Наставници су Универзитета: 1) редовни професори; 2) ванредни професори; 3) стални и привремени доценти; 4) хонорарни професори и 5) учитељи.

Професори могу имати асистенте.

Члан 16.

За редовног професора Универзитета може бити позван признат научник или по објављеном стечају изабран онај, који је поред докторске дипломе својим научним радовима потврдио, да самостално и с успехом обрађује струку за коју се бира.

За ванредног професора Универзитета може бити позван или по објављеном стечају изабран онај, који поред докторске дипломе има и самосталних научних радова, али Факултет још не налази да га ови радови довољно препоручују за редовног професора.

У техничком факултету могу докторску диплому заменити сведоцбе дипломских испита, а научне радове самостални стручни радови.

Упражњена катедра попуњава се избором признатог научника или стручњака, а у случају потребе и стечајем који расписује Ректорат по решењу факултетског савета. За редовног или ванредног професора изабран је онај, који је добио у факултетском савету апсолутну већину гласова од укупног броја редовних (за ванредне обојих) професора, ако и у универзитетском савету буде тај избор примљен. Тако изабрано лице предлаже се за редовног или ванредног професора Министру просвете и црквених послова на потврду.

Лица која се са стране позову за редовно професоре, могу се поставити и по нарочитом уговору.

Члан 17.

При постављању и бирању редовних и ванредних професора докторска се диплома неће тражити од оних лица која су била наставници Велике Школе или су Велику Школу свршила пре овог закона, а испуњују остале законске погодбе.

Члан 18.

За доцента могу бити постављена по избору Факултетском лица која имају докторску диплому, за техничара сведоцбу дипломског испита и за која факултетски савет налази да могу радити на којој науци или грани научној.

Доценти су привремени и стални.

Привремени доценти се три године подвргавају новом избору

Привремени доценти који су и по други пут изабрани, и којима факултетски савет, налазећи да испуњавају погодбе чл. 16. повери целу катедру или важан део катедре, а не могу бити изабрани за професоре што су сва места попуњена, могу на предлог факултетског савета бити постављени за сталне доценте.

Члан 19.

Ако се катедра не би могла попунити редовним или ванредним професором, или сталним доцентом, факултет може

изабрати за хонорарног професора каквог признатог научника или стручњака ван Универзитета.

Члан 20.

За предавање вештина и живих страних језика, постављају се на предлог факултетског савета учитељи, који морају имати квалификације виших учитеља средњих школа.

Члан 21.

Помоћно особље: асистенте, кустосе, просекторе, препараторе и т. д., бира факултетски савет на предлог надлежног професора.

Члан 22.

Редовна предавања на Универзитету држе професори, доценти, хонорарни професори и учитељи, а ванредна предавања могу бесплатно држати чланови Академије Наука и друга лица, којима то факултетски савети за одређено време одобре.

Универзитетски професори могу с пристанком факултета ванредно држати и друга предавања ван свога предмета,

Члан 23.

Редовних професора може бити највише: у правном факултету четири, у филозофском десет и у техничком шест.

Ванредних професора може највише бити: у правном факултету шест, у филозофском петнаест и у техничком девет. Доцента не може бити више у једном факултету од укупног броја редовних и ванредних професора.

Члан 24.

Основна је плата редовног професора Универзитета 6000 динара на годину за првих десет година указне службе : 7500 динара од једанаесте па до двадесете године закључно и 9000 динара од двадесет прве до закључно четрдесете године...

Плата је ванредног професора 3283.80 динара, а после сваке пете године добија повишицу од 757.80 динара до плате 7072.80 динара.

Стални доценти имају основну плату 2400 динара на годину, а после сваке пете године добијају повишицу од 600 динара, до плате од 6000 динара.

Редовни и ванредни професори и стални доценти после навршених четрдесет година службе, могу бити стављени у пензију с пуном платом.

Привремени доценти имају плату 1500 динара годишње. Они доценти који би после три године поново били изабрани, могу на предлог факултетског савета добити додатак од 500 до 1500 динара на годину.

Учители имају положај и плату виших учитеља средњих школа.

Хонорарни наставници добијају плату по предлогу Универзитетске управе, а тако и асистенти, кустоси, просектори, списивачи и остало помоћно особље.

Редовни и ванредни професори, стални и привремени доценти и учители постављају се Краљевим указом на предлог

Министра просвете; хонорарни наставници претписом Министра просвете и црквених послова; а асистенте, кустосе, просекторе, преписиваче и остало помоћно особље, поставља и разрешава ректор Универзитета.

Ректор има годишњи додатак 1200 дин, а декани по 600 динара.

Члан 25.

Редовни или ванредни професори, који немају десет година службе, могу бити отпуштени само по предлогу или с престанком универзитетског савета. Они, пак, који имају више од десет година службе, могу бити само пензионисани, али и то само : а.) по свом сопственом престанку; б.) по предлогу или с престанком универзитетског савета; в.) кад су навршили четрдесет година службе или шесет и пет година живота; г.) кад су тако ослабили да не могу стално вршити своје дужности, што се мора утврдити лекарским комисијским прегледом.

Ни у ком случају редован или ванредан професор не може бити премештен у другу службу или постављен на други положај без свога престанка.

Ако професор Универзитета престане бити активан професор, он се без новог избора не може више вратити у Универзитет, а ако се врати, не може имати већу плату од оне, коју би имао да је остао на Универзитету за то време.

Члан 26.

Указни наставници Универзитета ако буду пензионисани, добијају после десет година четрдесет од сто од своје годишње плате, а после сваке године по два од сто.

Члан 27.

Професори имају права ради научних истраживања служити се државном архивом и другим државним установама, као и чланови Академије Наука.

V Слушаоци

Члан 28.

За редовне слушаоце Универзитета примају се они ученици, који донесу сведочанство о положеном испиту зрелости у средњим школама.

Члан 29.

За ванредне слушаоце могу се, по одобрењу Факултетског савета, примити и они, који немају услова за редовне слушаоце, али они немају права на испите редовних слушалаца.

Члан 30.

Слушаоци, који су раније на страним универзитетима учили, могу се, ако имају сведоцбу о положеном испиту зрелости, примити на Универзитет по одобрењу факултетског савета, који ће у исто време одлучити хоће ли им се и који ранији семестар признати.

Члан 31.

Слушаоци су дужни владати се по дисциплинској уредби, коју ће прописати универзитетски савет, а потврдити Министар просвете и црквених послова.

Члан 32.

Сиромашни а ваљани редовни слушаоци могу добити државну помоћ. Правила о томе прописује Министар просвете по предлогу универзитетског савета.

VI Настава и испити

Члан 33.

Универзитетска је настава слободна. Наставници су слободни у излагању своје науке. Слушаоци бирају предавања која ће слушати.

Вежбања у семинарима и у појединим универзитетским заводима, приступна су само за оне који се у њих приме. Ближе о овоме прописаће се у факултетским уредбама.

Члан 34.

Предавања из појединих наука распоређују се на семестре.

Зимски семестар почиње 1. септембра, а завршује се 14. јануара. Летњи семестар почиње 1. Фебруара, а завршује се 15. јуна. Остало време одређено је за школски одмор, као и недељни и празнични дани.

Члан 35.

Факултети се старају о уређењу помоћних, наставних и научних завода: кабинета, лабораторија, музеја, клиника, семинара и других потребних завода.

За издржавање ових завода као и за екскурзије одређују се сваке године државним буџетом потребне суме.

Члан 36.

Испити су на Универзитету дипломски и докторски...

Правила о овим испитима прописаће се у факултетским уредбама.

VII Опште и прелазне наредбе

Члан 37.

Краљевим указом утврдиће се Општа Уредба Универзитета и посебне факултетске уредбе, које ће поднети Министру на одобрење универзитетски савет у споразуму с факултетским саветима. Овим уредбама прописаће се ближе: права и дужности универзитетских власти и канцеларијског особља, наставника и слушалаца, начин избора наставника, ближе уређење појединих факултета, правила о испитима и прелазне одредбе за слушаоце.

Члан 38.

Садашњи факултети Вел. Школе: филозофски, правнички и технички прогласују се за универзитетске факултете.

У филозофском факултету установиће се пољопривредни одсек и апотекарски курс. У овај курс примаће се ученици, који су свршили најмање шест разреда гимназије.

За оснивање медицинског факултета и подизање потребних зграда уносиће се сваке године у државни буџет нарочита позиција, а сем тога поставиће се нарочити одбор са задатком да се стара око свих припремних послова, као што су:

систематско прибирање анатомског и другог наставног материјала из наших болница и других завода, припремање појединих болничких одељења, подесних за клинике, изашиљање питомца за специјално изучавање појединих медицинских струка и т. д..

За оснивање нових и попуњавање старих кабинета, лабораторија и семинара ставиће се у државни буџет нарочити кредит.

Члан 39.

На дан ступања у живот овога закона, Краљевим указом, на предлог Министра просвете и црквених послова, ставиће се на расположење сви редовни и ванредни професори Велике Школе, и поставиће се осам редовних професора Универзитета, који ће као универзитетски савет, под привременим председништвом најстаријег члана предузети изборе универзитетских наставника и све друге послове по одредбама овога закона. Приликом постављења првих осам као и прили, ком избора осталих редовних професора у току прве године од оснивања Универзитета. могу се за редовне професоре поставити, односно изабрати и они, који имају већу плату од овим законом, предвиђене, ако имају квалификације по овом закону. Извршеним изборима прошириваће се универзитетски савет и факултетски савети, чим који од изабраних буде потврђен. Факултетски савети почеће радити самостално, чим буду имали бар три редовна професора, а пре тога радиће универзитетски савет и њихове послове.

Избори редовних и ванредних професора и осталог особља имају се предузети одмах и радити без прекида. Кад универзитетски савет нађе да је извршен избор довољног броја редовних и ванредних професора, приступиће се избору Ректора и декана у факултетима.

На три месеца после ступања закона у живот, садашњи редовни и ванредни професори Велике Школе, који не буду изабрани за професоре Универзитета, биће премештени у друге службе или пензионисани по досадашњем закону о Великој Школи, односно отпуштени.

Плате универзитетских наставника по овом закону, у колико би биле веће од досадашњих плата професора Велике Школе, рачунаће се од 1. јануара 1906. године.

Члан 40.

У почетку ће универзитетски савет поред ректора изабрати и проректора, а факултетски савети поред декана и продекане.

Члан 41.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише.

Од тога дана престају важити:

1) Закон о устројству Велике Школе од 24. септем. 1863. год., са свима доцнијим изменама;

2) Закон о регулисању професорских плата од 28. Фебр. 1875. год. у колико се тиче Велике Школе;

3) Закон о професорским приправницима у Великој Школи од 28. Фебр. 1875. год.; и

4) Сви други закони и одредбе које би биле противне овом закону о Универзитету.

Препоручујемо Нашем Министру просвете и црквених послова да овај закон обнародује; свима

Нашим Министрима да се о извршењу његову старају; властима, пак, заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравашу.

27. фебруара 1905. год. у Београду.

П Е Т А Р с. р.

(М. П.)

*Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата
Министар правде,*

Мих. П. Јовановић с.р.

*Председник Министарског
Савета, и*

Министар иностраних дела,

Ник. П. Пашић с р.

Министар грађевина,

П. Велимировић с. р.

*Министар просвете и црквених
послова,*

Анд. Николић. с р.

Министар војни, ђенерал,

Р. Путник с. р.

*Заступник Министра
финансија,*

Министар Унутрашњих Дела,

Стој. М. Протић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Стој. М Протић с. р.

Министар правде,

Мих. П. Јовановић с. р.

Министар народне привреде,

Др Свет. Радовановић с р.

